

EDUCATION FOR PUBLIC SAFETY

EDUKACJA SPOŁECZEŃSTWA DLA BEZPIECZEŃSTWA

gen. bryg. rez. dr inż. Tomasz Bąk

Centrum Studiów nad Terroryzmem, Wyższa Szkoła Informatyki
i Zarządzania w Rzeszowie

tbak@wsiz.rzeszow.pl

ABSTRACT

The biggest threat in the twenty-first century is not a military conflict and non-military dangers. The greatest enemy of peace is global terrorism. Every year the number of attacks gradually increases. An important role of the government, universities and other public and private organizations is educating the public about the possible dangers. This article presents the role of education for the public safety. Issues raised in the current threats and ways to counter them. The author of this paper describes the role of the police, The Internal Security Agency and Rescue Call Centre in counteracting terrorism attacks. The article highlights the important role of education for the public safety. Particular attention has been paid to the necessity of the education of children and youth. This article presents curricula prepared and approved by the Ministry of Education for primary, middle and high schools involving the education of children and adolescents. The role of universities and NGOs in this process has been underlined as well.

KEYWORDS: *terrorism , assassination, internal security, national security, education for safety*

WPROWADZENIE

Koniec XX a zwłaszcza początek XXI wieku charakteryzuje się poważnymi zmianami i pojawieniem się nowych zagrożeń dla bezpieczeństwa poszczególnych państw, w tym również i Polski. Coraz rzadziej mówi się o zagrożeniach militarnych a coraz częściej o niemilitarnych. Katastrofy i klęski żywiołowe stwarzają poważne zagrożenia dla współczesnego świa-

ta. Jednak terroryzm stał się swoistą „dumą” XXI wieku, niosąc za sobą zniszczenia oraz tysiące zabitych i rannych.

1. TERRORYZM JAKO ZAGROŻENIE DLA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

Ilość zamachów terrorystycznych rośnie z roku na rok. Jak podaje Departament Stanu USA w corocznym *Country Reports on Terrorism*, w 2009 roku na świecie doszło do 11 tysięcy ataków terrorystycznych w 83 państwach, w których zginęło ponad 15700 osób.

Biorąc pod uwagę jeden tylko miesiąc 2011 roku – sierpień - wybrany losowo z wielu innych do analizy, zauważymy, że był to okres, w którym doszło na świecie do 1054 zamachów terrorystycznych w 39 różnych krajach. Wydarzenia te pochłonęły 1585 ofiar i spowodowały zranienie 2487 osób. Podczas tego okresu nastąpił wyraźny wzrost zamachów w Iraku, Afganistanie, Pakistanie, Indiach, Rosji i Meksyku.

Dane te bardzo dobrze przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Zamachy terrorystyczne na świecie w sierpniu 2011r¹.

Państwo	Liczba zamachów	Zabici	Ranni	Uprowadzeni
Irak	240	269	911	2
Afganistan	205	312	357	8
Pakistan	192	378	534	19
Indie	103	66	51	10
Meksyk	37	138	28	10
Rosja	30	41	59	0
Kolumbia	29	51	66	3
Tajlandia	29	35	50	0
Somalia	24	25	36	22
Jemen	23	53	56	4
Turcja	23	25	67	8

¹ *Monthly Report – August 2011*, Centre of Excellence Defence Against Terrorism - www.tmmm.tsk.tr [18.03.12]

Filipiny	21	14	37	1
Algieria	18	73	98	0
Izrael	15	9	48	0
Nepal	13	4	1	0
Nigeria	9	51	40	1
Syria	8	15	19	3
Wielka Brytania	6	0	0	0
Indonezja	3	21	7	0
Sudan	3	5	9	1
USA	3	0	0	0
Brazylia	2	6	1	0
Burundi	2	2	5	0
Myanmar	1	7	1	0
Dania	1	1	1	0
Gwatemala	1	1	0	0
Nikaragua	1	1	0	0
Egipt	1	0	3	0
Niemcy	1	0	1	0
Irlandia	1	0	1	0
Libia	1	0	0	4
Iran	1	0	0	0
Włochy	1	0	0	0
Arabia Saudyjska	1	0	0	0
Korea Południowa	1	0	0	0
Bośnia i Hercegowina	1	0	0	0
Bangladesz	1	0	0	0
Benin	1	0	0	0
Chile	1	0	0	0

Razem	1054	1585	2487	96
--------------	-------------	-------------	-------------	-----------

Źródło: Monthly Report – August 2011, Centre of Excellence Defence Against Terrorism

Terroryzm nie zawsze jednak był postrzegany przez państwa, zwłaszcza europejskie, w sposób właściwy. Poświęcano tej kwestii niewiele uwagi. Mało było debat politycznych na temat natury i źródeł terroryzmu czy implikacji terroryzmu dla poszczególnych państw. Dopiero wydarzenia z 11 września 2001 roku oraz szereg ataków terrorystycznych w Anglii, Hiszpanii, Iraku, Turcji oraz w innych miejscach w jaskrawy sposób wskazały, że walka z terroryzmem musi zachować najwyższy priorytet wśród działań państw, zwłaszcza tych będących członkami Unii Europejskiej czy NATO.

Jak widać, terroryzm już na samym początku XXI w. stał się największym zagrożeniem dla bezpieczeństwa narodowego. W związku z tym system bezpieczeństwa każdego państwa powinien być tak przygotowany, aby mógł skutecznie przeciwstawić się zagrożeniom zamachami terrorystycznymi i zapewnić bezpieczeństwo struktur państwa i swoich obywateli.

Jeszcze kilka lat temu wydawało się, że prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia terrorystycznego na terytorium Polski jest znikome. Aktualnie, moim zdaniem, stanowi ono jedno z największych wyzwań. Zwłaszcza w aspekcie przyjęcia przez nasz kraj Prezydencji w Unii Europejskiej czy też organizacji Euro 2012.

2. EDUKACJA SPOŁECZEŃSTWA DLA BEZPIECZEŃSTWA

Istotnym czynnikiem, a według mnie najistotniejszym, jest świadomość społeczeństwa i przygotowanie go na ewentualność spotkania z sytuacją zamachu terrorystycznego. W dalszym ciągu wszechstronnie uważa się, że żyjemy w kraju, któremu nic nie zagraża, a na pewno już nie zamachy terrorystyczne. Nic bardziej mylącego. Oczywiście nie chodzi tutaj o fakt straszenia naszego społeczeństwa i wprowadzania poczucia zagrożenia. Chodzi o przygotowanie społeczności do wspólnego przeciwstawienia się takim zamachom, umiejętności specyfikowania zagrożeń oraz właściwej reakcji w sytuacji znalezienia się w rejonie zamachu. Zresztą przygotowanie do tego typu sytuacji z pewnością będzie użyteczne, kiedy wystąpią innego typu zagrożenia, takie jak: klęski żywiołowe, awarie techniczne etc.

Pośród szerokiej skali realizowanych przedsięwzięć ważną rolę speł-

niają zadania w zakresie szkolenia i edukacji społeczeństwa. Szeroko pojęte szkolenie i edukacja powinny dotyczyć:

- funkcjonariuszy służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa,
 - wszystkich służb ratowniczych i ich funkcjonariuszy,
 - pracowników służb ochraniających ważne obiekty państwowe i infrastruktury krytycznej,
 - każdego obywatela, a w tym:
 - pracowników zakładów pracy i firm,
 - uczniów wszystkich poziomów szkolnictwa, począwszy od szkół podstawowych do uczelni wyższych włącznie.

Każdy obywatel zamieszkujący nasz glob powinien mieć świadomość, że być może od niego zależy, czy udaremniona zostanie próba ataku terrorystycznego, a co za tym idzie, czy uchronione zostanie niejedno ludzkie życie. Dla przeciwdziałania terroryzmowi elementarne znaczenie ma edukacja społeczeństwa poprzez systematyczne zwiększanie świadomości wśród społeczeństwa i wskazywanie niebezpieczeństw, na jakie może być narażone, jeśli zaniechany zostanie przepływ informacji o zdarzeniach, mogących wzbudzać zaniepokojenie. Stąd częste apele kierowane do społeczeństwa o korzystanie z „gorących linii” z policją lub służbami specjalnymi i powiadamianie ich np. o porzuconych w miejscach publicznych bagażach, nietypowych zachowaniach osób itp.

W Polsce funkcjonują cztery telefoniczne numery alarmowe (997, 998, 999 i 112). W niektórych większych miastach uruchomione zostały Centra (tzw. Centrum Powiadamiania Ratowniczego) przyjmowania zgłoszeń o zagrożeniach (dla straży pożarnej, pogotowia ratunkowego i policji). W dużych miastach szczególnie w środkach komunikacji miejskiej, na dworcach umieszczono informacje o potencjalnych zagrożeniach i sposobach reagowania w przypadku ich zaistnienia. Tylko współdziałanie obywateli z organami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo, również z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, może zapobiec zamachowi terrorystycznemu na terenie naszego kraju.

Aby doskonalić ten system niezbędna jest ogólnokrajowa kampania edukacyjno-informacyjna, która dostarczy społeczeństwu wiedzy na temat zagrożenia i sposobów zachowania się w sytuacji kryzysowej.

W tym celu Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego poprzez Centrum

Antyterrorystyczne (CAT) we współdziałaniu z Rządowym Centrum Bezpieczeństwa (RCB) publikuje na swoich stronach internetowych oraz na specjalnie stworzonej stronie www.antyterroryzm.gov.pl poradniki pokazujące, jak zwykły obywatel powinien zachowywać się w sytuacjach kryzysowych.

3. INICJATYWY NA RZECZ BEZPIECZEŃSTWA PODEJMOWANE W SZKOLNICTWIE

Wieloletnie doświadczenia wykazały, że najbardziej racjonalnym, efektywnym, najtańszym, w sumie optymalnym sposobem powszechnego przygotowania obronnego społeczeństwa jest kształcenie młodzieży, stanowiące integralną część procesu dydaktyczno-wychowawczego szkoły. Problematyka bezpieczeństwa i obronności ma szeroki kontekst edukacyjny, bowiem można ją odnaleźć zarówno w wychowaniu patriotycznym, jak i edukacji obywatelskiej, w edukacji ekologicznej, w wychowaniu do aktywnego udziału w życiu gospodarczym, w wychowaniu fizycznym, a także edukacji prozdrowotnej².

Przygotowane i zatwierdzone przez Ministerstwo Edukacji Narodowej programy nauczania dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych zakładają przygotowanie dzieci i młodzieży – od pierwszych klas szkoły podstawowej – do nabycia umiejętności niezbędnych w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń, zachowań w sytuacji zaistniałego niebezpieczeństwa, zdobycia sprawności ratowania siebie i innych³.

Postanowiono o wprowadzeniu w szkołach nowego przedmiotu, „Edukacja dla Bezpieczeństwa”. Kierunek kształcenia przeniesiony został ze zdecydowanie proobronnego na bezpieczeństwo ogólne i przygotowanie na wypadek zagrożeń życia i zdrowia. Edukacja dla bezpieczeństwa nie zawiera również tematyki szkolenia strzeleckiego oraz terenoznawstwa. Ponadto zakres tematyczny edukacji dla bezpieczeństwa w znacznie szerszym stopniu odnosi się do zagadnień z zakresu ratownictwa medycznego i zachowania w sytuacjach kryzysowych.

Ministerstwo edukacji podjęło taką decyzję, by dostosować program nauczania do wymogów współczesności i Unii Europejskiej. Chodzi o to, by nastolatki uczyły się, jak zachowywać się w warunkach pokoju, a nie wojny⁴.

² Cieślarczyk, Kunikowski, Loranty, Wierzbicki, 2008, s. 55.

³ Tamże, s. 56.

⁴ Wypowiedź Zbigniewa Marciniaka, Wiceministra Edukacji dla czasopisma

Na zajęciach z edukacji dla bezpieczeństwa gimnazjaliści i licealiści dowiedzą się jak postępować w przypadku pożaru, powodzi, wypadku drogowego czy ataku terrorystycznego. Nauczą się, jak udzielać pierwszej pomocy i jak ewakuować szkołę oraz co zrobić w przypadku poparzenia, wyziębienia i przegrzania, zatrucia pokarmowego i chemicznego, porażenia prądem oraz złamania i zwichnięcia.

4. ROLA WYŻSZYCH UCZELNI W EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA

Również i uczelnie wyższe muszą zostać włączone w przedsięwzięcia poprawiające stan zabezpieczenia uczelni przed ewentualnym atakiem terrorystycznym. Stan bezpieczeństwa w tym zakresie stanowi pochodną podjętych działań planistyczno-koncepcyjnych oraz edukacyjnych i praktycznych. Dlatego niezbędne jest posiadanie przez każdą uczelnię procedur postępowania i planów działania (ewakuacji) w sytuacjach nadzwyczajnych, zagrażających zdrowiu i życiu ludzi oraz środowisku, takich jak: pożary, powódzie, katastrofy budowlane, ekologiczne i energetyczne, poważne zakłócenie bezpieczeństwa i porządku publicznego itp., obejmujących swym zasięgiem pracowników i studentów, bazę naukowo-dydaktyczną oraz zaplecze administracyjno-socjalne uczelni. Koniecznością jest również wyjaśnienie przyczyn występowania zagrożeń nadzwyczajnych oraz problemów związanych z działaniami ograniczającymi ich skutki, w szczególności dotyczących ataku terrorystycznego i innych zagrożeń.

Jako kolejny etap edukacji dla bezpieczeństwa również i uczelnie wyższe włączyły się w przedsięwzięcia poprawiające stan bezpieczeństwa naszego państwa. Uczyniły to przede wszystkim poprzez uruchomienie nowych kierunków kształcenia, takich jak Bezpieczeństwo Narodowe czy Bezpieczeństwo Wewnętrzne.

Jak wiele uczelni zdecydowało się na ten ruch, możemy zobaczyć na podstawie zamieszczonych poniżej tabeli:

Tabela 2. Uczelnie posiadające kierunek Bezpieczeństwo Narodowe.

Źródło: opracowanie własne

1.	Wyższa Szkoła Administracji Publicznej imienia Stanisława Staszica w Białymstoku
2.	Bydgoska Szkoła Wyższa
3.	Wyższa Szkoła Komunikacji Społecznej w Gdyni
4.	Wyższa Szkoła Menedżerska w Jeleniej Górze
5.	Wyższa Szkoła Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych w Katowicach
6.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego
7.	Wyższa Szkoła Europejska im. Ks. Józefa Tischnera w Krakowie
8.	Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Lesznie
9.	Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi
10.	Wyższa Szkoła COSINUS w Łodzi
11.	Wyższa Szkoła Finansów i Informatyki im. prof. J. Chechlińskiego w Łodzi
12.	Wyższa Szkoła Informatyki w Łodzi
13.	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim
14.	Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku
15.	Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Poznaniu
16.	Wyższa Szkoła Handlu i Usług w Poznaniu
17.	Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku
18.	Wszechnica Polska - Szkoła Wyższa TWP w Warszawie
19.	Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa i Ochrony im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie
20.	Wyższa Szkoła Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie
21.	Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna w Warszawie
22.	Wyższa Szkoła Zarządzania Personalem w Warszawie
23.	Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku
24.	Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu
25.	Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna im. Jana Zamoyskiego w Zamościu

26.	Uniwersytet w Białymstoku
27.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
28.	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
29.	Uniwersytet Opolski
30.	Uniwersytet Szczeciński
31.	Uniwersytet Wrocławski
32.	Uniwersytet Króla Kazimierza w Bydgoszczy

Tabela 3. Uczelnie posiadające kierunek Bezpieczeństwo Wewnętrzne.

Źródło: opracowanie własne

1.	Niepaństwowa Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Białymstoku
2.	Wyższa Szkoła Finansów i Prawa w Bielsku Białej
3.	Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Gdyni
4.	Wielkopolska Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Jarocinie
5.	Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie
6.	Wyższa Szkoła Bankowości i Finansów w Katowicach
7.	Wyższa Szkoła Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych w Katowicach
8.	Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach
9.	Wyższa Szkoła Handlowa im. Bolesława Markowskiego w Kielcach
10.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego w Krakowie
11.	Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie
12.	Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie
13.	Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży
14.	Wyższa Szkoła Handlowa im. Króla Stefana Batorego w Piotrkowie Trybunalskim
15.	Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Poznaniu
16.	Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Poznaniu
17.	Wyższa Szkoła Zdrowia, Urody i Edukacji (dawniej: Wyższa Szkoła Zawodowa Pielęgnacji Zdrowia i Urody) w Poznaniu

18.	Wyższa Szkoła Prawa i Administracji [dawniej: Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania] w Przemyślu
19.	Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieyszтора w Pułtusku
20.	Wyższa Szkoła Handlowa w Radomiu
21.	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie
22.	Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Sieradzu
23.	Europejska Szkoła Wyższa (poprzednio: Europejska Szkoła Hotelarstwa, Turystyki i Przedsiębiorczości - Szkoła Wyższa) w Sopocie
24.	Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Warszawie
25.	Wszechnica Polska - Szkoła Wyższa TWP w Warszawie
26.	Wyższa Szkoła Administracyjno – Społeczna w Warszawie
27.	Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa i Ochrony im. Marszałka Józefa Piłsudskiego (poprzednio: Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa i Ochrony) w Warszawie
28.	Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie
29.	Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu
30.	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruń
31.	Uniwersytet Szczeciński
32.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Przed przyszłymi absolwentami postawiono poważne wyzwania. W Standardach Kształcenia odnajdziemy zapisy mówiące o tym, kim ma być absolwent tych kierunków. Powinien on posiadać ogólną wiedzę z zakresu zagadnień społecznych i prawnych tworzącą podbudowę dla rozumienia istoty bezpieczeństwa wewnętrznego. Powinien rozumieć i umieć analizować zjawiska związane z bezpieczeństwem w skali globalnej, państwowej, regionalnej i lokalnej. Absolwent powinien posiadać podstawową wiedzę z zakresu nauk społecznych, praw człowieka i zasad funkcjonowania państwa - jego ustroju i struktury. Powinien znać podział władzy w państwie oraz zadania i zasady funkcjonowania organów państwa, w tym usytuowanie i rolę administracji publicznej odpowiedzialnej za bezpieczeństwo wewnętrzne. Absolwent powinien znać zagadnienia związane z bezpieczeństwem wewnętrznym, a w szczególności regulacje prawne w tym zakresie. Powinien znać zasady funkcjonowania instytucji państwa, zakres zadań administracji publicznej oraz problematykę zarządzania w sytuacjach kryzysowych. Powinien umieć rozwiązywać proste problemy zawodowe oraz uczestniczyć w pracy zespołowej. Powinien umieć: kierować

małymi zespołami ludzkimi, komunikować się z otoczeniem oraz zbierać, hierarchizować, przetwarzać i przekazywać informacje. Absolwent powinien znać język obcy na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. Absolwent powinien być przygotowany do pracy w administracji publicznej z ukierunkowaniem na jednostki organizacyjne służb państwowych odpowiedzialne za bezpieczeństwo wewnętrzne państwa⁵.

Bardzo ważnym elementem edukacji dla bezpieczeństwa jest rola różnych organizacji pozarządowych, które intensywnie włączają się w proces przygotowania społeczeństwa na sytuacje kryzysowe, w tym głównie młodzieży. Do organizacji tych należy:

- Państwowa i Ochotnicza Straż Pożarna – głównie pomocne przy przybliżaniu zagadnień związanych z akcjami ratowniczymi od katastrofy komunikacyjnej do ratownictwa medycznego,
- Polski Czerwony Krzyż – kształtuje wiedzę o zagrożeniach i udzielaniu pierwszej pomocy, udziale w akcjach ratowniczych,
- Związek Harcerstwa Polskiego – poprzez program edukacyjny „Bądź gotowy”, dostarcza wiedzy o zagrożeniach i sytuacjach kryzysowych, a szczególnie niesieniu pomocy poszkodowanym,
- Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe – propagujące idee powszechnej nauki pływania i zdobywania umiejętności ratownika wodnego.

Szeroki wachlarz przedsięwzięć edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz społeczeństwa będzie realizowany poprzez m.in.:

- wprowadzanie odpowiednich treści dydaktycznych do programów edukacyjnych realizowanych na wybranych etapach obowiązkowego nauczania w celu pogłębiania świadomości zagrożeń terrorystycznych,
- prowadzenie ćwiczeń angażujących szeroko społeczeństwo do podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności z zakresu właściwych zachowań w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej (nie tylko ćwiczenia dla służb ratowniczych),
- wykorzystanie mediów do prowadzenia szeroko pojętej profilaktyki antyterrorystycznej,
- wykorzystanie reklam, billboardów do szerzenia wiedzy o zagrożeniach.

⁵ Na podstawie Standardów kształcenia dla kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne.

Działania takie mogą przybierać różne formy, nawet najbardziej wyszukane. Posłużę się tutaj przykładem działania w tym zakresie Federalnej Służby Bezpieczeństwa (FSB) Rosji. Wyprodukowała ona serie kreskówek, by nauczyć dzieci walki z przestępczością i terroryzmem. Ostrzega przy okazji, że za żarty telefoniczne grozi kara więzienia. Filmy trwające od 15 do 30 sekund są dostępne w Internecie oraz wyświetlane w sklepach, na dworcach kolejowych, stacjach metra. Pokazują najpierw małego chłopca, który postępuje niewłaściwie, a następnie drugiego, rozsądniejszego. Zachowanie obu podsumowują rymowane komentarze.

Kreskówka poświęcona walce z terroryzmem pokazuje chłopca, który znajduje porzuconą torbę. Bierze ją do ręki i odchodzi. Z torby dobiega tykanie, które potem milknie. „Nie pokażemy wam, co się stało dziecku” - mówi głos spoza ekranu, sugerując śmierć chłopca. Starszy chłopiec znajduje pudło. Dzwoni na milicję, oddala się i nie pozwala innym się zbliżyć. „To dobry chłopiec i dostaje medal” - kontynuuje komentator. Następnie na ekranie pojawiają się numery telefonów milicji i FSB.

Inny film opowiada o chłopcu, który robi milicji dowcip przez telefon, twierdząc, że w jego szkole jest bomba. „Chłopiec nie będzie już miał telefonu komórkowego. Zamiast niego dostanie karę trzech lat więzienia” przestrzega FSB.

ZAKOŃCZENIE

Jak widzimy, istnieje cała gama przedsięwzięć, jakie można realizować w celu właściwego przygotowania społeczeństwa do stawienia czoła zamachom terrorystycznym i innym sytuacjom kryzysowym. Większość tych i innych przedsięwzięć jest skutecznie realizowana w krajach, które zostały dotknięte takimi kataklizmami. W Polsce to swoistego typu nowość. Dobrze jednak że i w naszym kraju zainteresowano się tą działalnością. Mam nadzieję, że będzie ona się dynamicznie rozwijała, osiągnie odpowiedni poziom w krótkim czasie i da korzystne efekty.

Efektywność wszelkich działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie aktom terroryzmu i innych sytuacji kryzysowych jest pochodną skuteczności służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo kraju i gotowości społeczeństwa do wspierania tych działań oraz wzajemnego zaufania i odpowiedzialności za wspólne dobro.

Z pewnością sprawdzeniem skuteczności właściwego działania syste-

mu edukacji społeczeństwa byłaby realna sytuacja, ale miejmy nadzieję, że ominą one nas lub będą zdarzać się bardzo rzadko. Jedyną natomiast formą sprawdzenia naszej gotowości będą organizowane ćwiczenia.

Jak widzimy tylko na podstawie kilku przytoczonych powyżej przykładów, istnieje cała gama przedsięwzięć, jakie można realizować w celu właściwego przygotowania społeczeństwa do zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa w państwie. W powyższym artykule głównie skupiono się na edukacji dla bezpieczeństwa realizowanej przez szkoły, wyższe uczelnie oraz organizacje pozarządowe.

REFERENCES

1. Cieślarczyk, M., Kunikowski, J., Loranty, K., Wierzbicki G. (2008). *Przygotowanie dzieci i młodzieży do działania w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia*, Siedlce, Wydawnictwo Akademii Podlaskiej.
2. *Monthly Report – August 2011*, Centre of Excellence Defence Against Terrorism, www.tmmm.tsk.tr.
3. Wypowiedź Zbigniewa Marciniaka, Wiceministra Edukacji dla czasopisma „Polska”.

